

Riksdagens protokoll 1996/97:21

Onsdagen den 30 oktober

Protokoll
1996/97:21

Kl. 9.00 – 10.43

1 § Särskilt anordnad debatt om åtgärder mot arbetslösheten

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

Anf. 1 PER UNCKEL (m):

Fru talman! Efter två år står det klart för alla: Socialdemokraterna klarar inte kampen för jobben.

Inför valet 1994 lovade partiet att på ett år pressa tillbaka arbetslösheten under 5 %. Nu vet vi hur det gick. I dag är arbetslösheten t.o.m. högre än vad den var när Socialdemokraterna tog makten 1994. En god utveckling mot flera jobb har brutits. Antalet långtidsinskrivna arbetslösa har aldrig varit så stort som i dag.

Därför buar Sverige åt regeringen. Man buar åt Winberg. Man buar åt Persson.

90 % av svenska folket tror inte att ni klarar att halvera den öppna arbetslösheten till sekelskiftet, som ni lovar i dag. Mer än två tredjedelar tror inte ens att ni själva tror det. Varför skulle egentligen någon enda människa tro Socialdemokraterna nu, när ni nyss svikit? Löftena kan inte längre skyla tomheten på förmåga.

I budgeten för nästa år finns i praktiken bekräftelsen. Där står det – svart på vitt – att sveket väntar runt hörnet. Den öppna arbetslösheten kommer inte att halveras om tre år, än mindre den totala arbetslösheten. Persson, Åsbrink, Winberg och resten av regeringen tillhör därmed de 90 % av svenska folket som tror att Socialdemokraterna kommer att misslyckas igen. Det enda som skiljer er från de två tredjedelar som också tror att t.o.m. ni själva givit upp är att ni vet att detta är sant.

Att det går så illa beror inte på att det saknas möjligheter att göra jobben fler. Riksdagen är full av förslag som skulle kunna göra nytta. Problemet är just att regeringen av alla inte förstår varför jobb kommer till och varför jobb försvinner. När ni någon gång förstår – ty också en blind höna hittar ju ibland ett guldkorn – får ni inte för LO.

Skatterna är för höga, regleringarna för många, det privata för litet och det offentliga för stort för att Sverige skall kunna växa. Så enkelt är det, men ändå så svårt att förstå för Margareta Winberg och hennes kamrater. Därför blir företagen, de enda som kan sätta Sverige i arbete, för få och för små.

En regering som menar allvar med talet om att bekämpa arbetslösheten gör också någonting åt det som alla vet är arbetslöshetens orsaker, men inte Socialdemokraterna. Hundratusentals människor går utan jobb i onödan därför att regeringen ingenting gör eller gör fel.

Socialdemokraterna förtjänar de arbetslösas burop. Innerst inne måste också ni veta hur rätt de har som anklagar er, inte i första hand för att arbetslöshetsersättningen är låg utan för att de riktiga jobben inte blir fler. Att spärra nya jobb och skära ned stödet till de arbetslösa är att göra människor fattiga två gånger om.

Fru talman! Regeringen berömmar sig ofta över att ha ordnat en förstärkning av statsfinanserna. Det låter sig sägas. Det är bara det, att det gjorts på ett sätt som drar undan mattan för den växt som Sverige behöver och de arbetslösa inte kan klara sig utan. En barnunge kan få in mera pengar till staten genom att, som Socialdemokraterna, höja skatten på arbete och på företagande. Men när arbetet blir dyrare är det färre som får jobba. Det är detta som Sverige i dag drabbas av.

Socialdemokraterna har förvärrat krisen genom att hushålla för litet och höja skatten för mycket. Förra veckans helomvändning – plötsligt är det kommuner och landsting, och inte företagen, som skall ordna jobben – kommer att göra ont värre, även om det säkert känns som balsam på öppna statsrådssår för stunden. Långsiktig trygghet försakas för kortsiktig vänlighets skull.

Moderaterna erbjuder inte en politik för högre bidrag, men väl en politik som leder till att jobben blir fler. Förslagen står också till regeringens förfogande. Det är bara att ta för sig.

Skatten sänks, särskilt på arbete och företagande. Då får flera råd att anställa. Lägre skatter på låga inkomster skall främja en lönebildning som släpper in inte minst unga på arbetsmarknaden. Tjänstebeskattningen pressas tillbaka för att stimulera nya jobb snabbt. Avvecklingen av kärnkraften avbryts för att säkra företagens tillgång till elektrisk ström. Att främja företagandet görs till politikens huvuduppgift.

Skolan, den högre utbildningen och forskningen förstärks. Socialdemokraternas vendetta mot den mest avancerade forskningen stoppas omedelbart. Sverige kan och skall bli ett av världens främsta kunskapsländer.

Arbetsmarknaden utvecklas i en mer personlig riktning. Avtalen görs individuella. Det utgående industrisamhällets arbetsrätt förnyas för att passa in i den mera rörliga framtiden. Krav införs på facklig medlemsomröstning före konflikt. Arbetsrätten får inte stå i vägen för nyanställningar.

Arbetsmarknadspolitiken görs effektiv. Unga arbetslösa erbjuds en modern lärlingsutbildning.

Fru talman! Det är detta och en hel del till som Sverige måste göra och göra nu. Många av våra föräldrar kan berätta om 30-talets elände och om vad som händer när missgreppen blir regel när krisen skenar. Det är vår skyldighet att säkerställa att våra barn inte skall behöva tala om sitt 90-tal med samma minnen.

Det som behöver göras är uppenbart för alla som vill se. Är inte Persson, Åsbrink och Winberg kapabla till detta bör de lämna över till någon annan. Tiden håller bokstavligen på att ta slut.

(Applåder)

Anf. 2 PER-OLA ERIKSSON (c):

Fru talman! Arbetslösheten är vår tids största gissel. Den är en plåga för människorna, ekonomin och samhället. Men den som försöker påstå

att dagens arbetslöshet har skapats de senaste dagarna talar mot bättre vetande.

Arbetslösheten är en följd av mångåriga strukturfel i ekonomin, utblivna småföretagssatsningar och investeringar. Men den är också ett resultat av ökad produktivitet, fler som arbetar övertid och minskad sjukfrånvaro. Utbudet av arbetskraft har ökat, men det tycks många glömma bort.

Det är inte bara ett enda beslut som avskaffar arbetslösheten, utan en serie av åtgärder. Grundläggande för att pressa tillbaka arbetslösheten är att saneringen av statens finanser fullföljs. Det behövs låga räntor, låg inflation, minskat lånebehov, balans i budgeten och tillväxt.

Nu har räntorna sjunkit. Det underlättar investeringar i bostäder och företag. Framtidstron ökar. Hushållen vågar börja konsumera. De vågar köpa den nya köksinredningen, den nya soffgruppen eller bygga om huset. Det skapar i sin tur jobb runt om i landet. Ångsågen i Luleå får sälja mer byggmaterial och tjänstesektorn kan expandera.

I dag uppträder många debattörer som om det inte finns ett samband mellan obalansen i statens finanser och läget på arbetsmarknaden. Högst ropar också de som inte på en enda punkt bidragit till den politiska och ekonomiska stabilitet som är avgörande för att få Sverige på rätt köl.

Den 12 juli beslutade riksdagen om ett omfattande jobbpaket. Vid årsskiftet sänks arbetsgivaravgifterna, framför allt med inriktning på småföretagen. Dubbelbeskattningen lindras. Arbetsmarknadspolitiken decentraliseras, men det är viktigt att arbetsförmedlingsnämnderna får mer makt och resurser att agera lokalt. Arbetsrätten reformeras. Det blir lättare att anställa folk. För jordbruket och livsmedelsindustrin innebär investeringsstödet och ett ökat miljöstöd förbättrade sysselsättningsmöjligheter.

Senast i raden av åtgärder är 3 miljarder kronor extra till kommuner och landsting för att värna jobben i sjukvården, äldreomsorgen och skolan. Och mitt besked är att kommunerna kommer att få behålla dessa 3 miljarder kronor.

Alla vet att behoven av vård och äldreomsorg kräver mer personal, inte mindre. T.o.m. Moderaterna borde veta, men de föreslår trots detta enorma nedskärningar på den kommunala sidan.

Moderaterna talar ibland med förakt om offentlig sektor, med undantag för försvaret. Därför vill jag fråga: Vad är det för fel med det arbete som läraren, skolvaktmästaren eller vårdbiträdet som vårdar den äldre utför? Varför är det viktigare för Moderaterna med pengar till generaler, krut och kanoner, men inte till vården? Förklara detta, Per Unckel!

Arbetslösheten bland kvinnorna har ökat. Pengarna till kommunerna kommer att förhindra uppsägningar av personal. Vi värnar kvinnors arbete. Kvinnors arbetsmarknad är i dag besvärande. Fler människor kan genom dessa 3 miljarder räddas kvar, till nytta för kvaliteten inom sjukvården, äldreomsorgen och skolan. En försiktig beräkning visar att 10 000-15 000 jobb kan räddas. Och det är, fru talman, riktiga, samhällsnyttiga jobb, som för det mesta utförs av kvinnor.

Det behövs ett brett program för fler jobb. Nu ökar nyföretagandet, men småföretagens villkor måste ytterligare förbättras. Förenklingar behövs för företagandet, utöver den moderniserade och mer småföretagsanpassade arbetsrätt som riksdagen inom kort kommer att ta ställning till.

Prot. 1996/97:21
30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

Företagarnas sociala situation måste stärkas för att vi skall få fler som vågar satsa på företagande. Vi måste också utveckla ett system med lärlingsutbildning.

Sverige behöver ett energisystem som bygger på förnybara och inhemska energikällor. Energiomställningen kan, om vi så vill och samlas till en omfattande och framtätsyftande energipolitik, skapa tiotusentals nya jobb runt om i vårt avlånga land, och likaså miljötekniken. Turismen måste utvecklas och kan också skapa nya jobb runt om i landet. Även satsningen på utbildning och kultur skapar jobb. Underhåll och investeringar i infrastruktur, t.ex. byggandet av Botniabanan, skapar också jobb och förbättrar förutsättningarna för livskraft i hela landet.

Fru talman! Det är med en politik som skapar sunda finanser, lägre räntor, fler företag och företagare, trygga jobb i vården och skolan, utveckling av tjänstesektorn, investeringar och framtidsstro som vi kan bevinga arbetslösheten. Det är med en sådan politik som Centern kommer att medverka till att skapa arbete i Sverige och trygghet för människorna i vårt land.

Anf. 3 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! "Det finns en folklig vrede mot regeringens politik. Människor känner vanmakt. Ni skär i kommuner och landsting och kastar ut människor i arbetslöshet. Ni kör landet i botten."

Det är hårda ord. Margareta Winberg kan inte ta illa upp, därför att orden är hennes egna. De är hämtade från riksdagsprotokoll från åren 1993 och 1994. Om de var berättigade då är de berättigade nu. Arbetslösheten nu är ungefär lika hög som den var då. Skillnaden är att vi då fortfarande plågades av den djupaste lågkonjunkturen sedan 1930-talet. Nu har vi flera år av hygglig konjunktur bakom oss.

Socialdemokraternas oppositionspolitik var oförsonlig. Man kan säga att den följde upp en tradition som skapades av Olof Palme, som i oktober 1980 yrkade på misstroendeförklaring mot Thorbjörn Fälldin, för att den borgerliga regeringen givit upp kampen för full sysselsättning, som det hette. Då var 99 000 människor öppet arbetslösa. Motsvarande siffra i dag är 359 000 människor. Om misstroendet var berättigat då, varför är det inte berättigat nu?

Problemet växer. Nu är 18 000 fler människor arbetslösa än för ett år sedan, då Ingvar Carlsson stod i den här talarstolen och sade det som vi sedan har hört så många gånger, att nu är budgetkrisen löst och nu skall vi pressa tillbaka arbetslösheten tiondel för tiondel.

Jag invänder egentligen inte mot de hårda ord som Margareta Winberg använde, därför att hårda ord kan man självklart ta till när man talar om ett stort missförhållande. Men felet var ju att de orden inte stod för en politik som var möjlig att förverkliga i regeringsställning.

Det är några ord som återkommer i Margareta Winbergs inlägg under de här åren, och det är att den borgerliga regeringen "prioriterar prisstabilitet framför kampen mot full sysselsättning". Det är klart att många av dem som hörde det måste ha trott att det fanns en bekvämare lösning än detta sparande och gnetande som den borgerliga regeringen höll på med. Men nu vet vi ju att den nya socialdemokratiska regeringen, som Margareta Winberg deltar i med liv och lust, i den delen fullföljer exakt samma politik som den borgerliga regeringen förde.

Jag har velat säga det här därför att jag tror att det finns ett mycket klart samband mellan det man står för i opposition och det man sedan kan förverkliga i regeringsställning. Ert dilemma är att de löften ni bryter ökar politikerföraktet men att de löften ni inte bryter ökar arbetslösheten.

Vi har valt en annan uppläggning av vår oppositionspolitik. Vi har också fått kritik för att oppositionen ligger för lågt och för att vi är för snälla. Men för oss är det viktigt att det vi säger i opposition skall vi kunna stå för och förverkliga i regeringsställning. Det gör naturligtvis utrymmet för rundhanta löften och populism mycket litet.

Vi tror att det bästa vi kan göra för att lösa Sveriges problem är att envetet bilda opinion för det vi tror på och stå för det, och hela tiden se till att det ligger yrkanden här i riksdagen om regeringen kommer fram till att den vill lägga om kurs.

Vilken är då vår lösning på arbetslöshetskrisen? Ja, låt mig göra det mycket enkelt. Vi vill att Sverige skall upprepa det vi faktiskt gjorde åren 1994 och 1995. Mot slutet av regeringen Bildts period och i början av den socialdemokratiska regeringen, innan effekterna och återställarna hade börjat slå igenom, nådde Sverige en årlig tillväxt på 3,5 %, och 100 000 nya jobb skapades. Om vi bara kan upprepa det några år under slutet av 1990-talet har vi en helt annan och mycket bättre situation på arbetsmarknaden.

Detta understryker den roll som arbetsmarknadsministern måste ha. Hon skall vara duktig på arbetsmarknadsutbildning och platsförmedling m.m., men framför allt skall hon vara opinionsbildare i regeringskretsen för att vi måste satsa på en politik för växt.

Aftonbladet skrev häromdagen att det inte räcker med 2,5 % tillväxt, därför att produktiviteten ökar så att arbetslösheten då inte sjunker. Vi måste nå högre, och då krävs en helt annan politik. Då måste vi satsa på goda företagarvillkor.

Det är bedrövligt att på torsdagen sitta här i kammaren när den förlängda sjuklöneperioden röstas igenom och sedan i helgen höra Anders Sundström säga på en småföretagarriksdag: Det här med sjuklöneperioden verkar vara ett problem, och det måste vi titta på. Vi kan inte ha en sådan företagarpolitik här i landet.

Vi måste göra någonting åt energin. Det är mycket bekymmersamt att bara linje-3-partier nu tydligen skall få tala med regeringen om framtidens energipolitik. Vi måste våga tänka nytt och chansa. Släpp en del av era gamla fördomar! Om vi släpper loss hushållssektorn kan tusentals människor ha fått jobb inom något år.

Vi har lärt oss av Göran Persson att den som häftar i skuld icke är fri. Men den som är arbetslös är inte heller fri. Därför måste vi ha en ny politik. Därför måste kursen läggas om.
(Applåder)

Anf. 4 HANS ANDERSSON (v):

Fru talman! Du som lyssnar eller kanske tittar på den här debatten! Massarbetslöshet i Sverige, stora orättvisor och en maktlöshet hos människor – undra på att det finns en folklig vrede! Undra på att det finns protester! De är sunda, därför att man protesterar mot en politik som slår mot de arbetslösa i stället för mot arbetslösheten.

Det är arbetslösa som bildar nätverk. Det är fackliga organisationer, handikapporganisationer och kvinnor, uppsagda från kommuner, som tar kontakt med varandra och gör vad de kan för att tala om hur situationen verkligen ser ut i Sverige. Det är nödvändigt att bryta isolering och passivitet. Det är inte ditt fel att du är arbetslös. De kapitalistiska marknadskrafterna ställer vissa i solen och andra i skuggan, och politikerna är passiva och skyller ifrån sig.

Politiker tar inte ansvar. Politiker kallar dem som protesterar för kommunister, vad det nu är. Man skyller på den tidigare borgerliga regeringen, man skyller på sossarna i dag. Vi måste ta ansvar.

Jag ser i budgeten inga förslag. Budgeten är tom, den är hafsig. Det läggs fram förslag som omedelbart dras tillbaka. Det leder till en arbetsmarknadspolitik som får allt lägre kvalitet: fler i passivt bidragsberoende, fler i dåliga ALU-projekt, fler i arbetsplatsintroduktion. Det är Hörnlunds gamla politik, den som Margareta Winberg, Johnny Ahlqvist och alla vi andra inom arbetarrörelsen protesterade så starkt emot. Den nya arbetsmarknadspolitikerna är nästan identisk.

Det är inte lätt att avskaffa arbetslösheten, det är inte lätt att höja sysselsättningen. Det är en ny tid. Industrin minskar arbetskraften. Men det går. Det krävs nytänkande.

Då kan man verkligen frukta, när ur historiens dunkel, träder fram herr Unckel, med de gamla lösningarna. Lösningar som är sekelgamla: avreglera, plocka bort arbetsrätten, försämra för de anställda, ta bort facket, sänk ersättningen från a-kassan till 75 % och låt den vara kvar under en period på 300 dagar, ingenting mer, dra ned arbetsmarknadspolitiken, ge incitament för de arbetslösa! Javisst, att ta låglönejobb, att ta jobb som man inte kan försörja sig på – den amerikanska lösningen. Vi vill inte ha den. Det är den enkla lösningen. Det är slagordslösningen, Per Unckel, från en studentpolitiker som knappast har vistats i arbetslivet.

Regeringen då? Jag har en plan, var det någon som sade i en film. Det gick inte så bra. Jag har en Perssonplan, sade regeringen. Men det har inte blivit så. I dag heter det egentligen: Jag har en majoritet, en majoritet med Olle Johansson och Pecka Eriksson. En majoritet för vad? Jo, en majoritet för att lyda EMU:s konvergenskrav. En majoritet för att driva ned budgetunderskottet till priset av massarbetslöshet och en inflation på 0 %. Vad skall vi ha den till, när den leder till en åtstramning? Det är en snara om sysselsättningsmöjligheterna.

EMU-processen är en fasa. Den kan inte kompenseras med en sysselsättningsunion. En sysselsättningsunion som blir en kommitté som följer upp EMU-processen är en arbetslöshetsunion. Vi sjunker tillsammans, inte bara ett land. Vi får delta i Europas massarbetslöshetsprocess.

Att försämra arbetsrätten och kalla det för en arbetsrätt för tillväxt är ett hån mot hela arbetarrörelsen. Försämringarna av arbetslöshetsförsäkringen, sänkning av nivån, utstötning med bortre parentes, hinder för att ta sig in genom hårdare arbetsvillkor, ALU-fällan, som många diskuterar – det är plågsamt att uppleva detta, Margareta Winberg. Det är plågsamt att uppleva detta från en socialdemokratisk regering. Därför att, fru talman, det finns en majoritet för en arbetarrörelsepolitik i den här kammaren. Det var det mandatet vi fick i valet 1994.

Vad är Vänsterpartiets strategi? Ja, det är inte enkelt. Vi måste ha många verktyg. Arbetsmarknadspolitikerna är alldeles för överlastad i dag.

Vi måste ha en ekonomisk politik som skapar efterfrågan på hemmamarknaden. Vi måste ha ett system där också näringslivet tar ansvar för att utbilda folk – kompetensutveckling – för att introducera praktik för invandrare och ungdomar.

Vi måste ha en framtidsfond, som vi säger i Vänsterpartiet, som består av vinstdelning. Man får ta del av produktionsöverskottet för att förkovra arbetskraften, för att utbilda människor och därmed ge dem en bättre chans på arbetsmarknaden samtidigt som konkurrenskraften i näringslivet höjs.

Vi behöver sänka beskattningen på tjänster, vi behöver ha större ekonomisk demokrati och vi behöver utvidga möjligheten för AP-fonderna att ha inflytande i näringslivet.

Sjuklöneperioden, nämnde Lars Leijonborg. Ja, vi har lagt fram förslag om att små företag med under fem anställda helt skall befrias från ansvaret att betala sjuklön under samtliga 28 dagar. Detta är ett stort hinder för små företag. Ta till vara sådana förslag!

Vi har system för kreditstöd, så att det skall vara billigare att låna för små företag. Egenavgifter för egenföretagare – socialavgifterna – sänker vi för att ge större möjlighet till ett överskott när man startar eget och startar nytt. Kommunerna får 5 miljarder i arbetsgivaravgiftssänkning.

Hur kan vi ha råd med det här? Jo, vi omfördelar skattebördan. Vi höjer skatten för dem som faktiskt kan betala. Vi sänker skatten för dem som ingenting har.

Till detta kommer en arbetsmarknadspolitik som gagnar kompetensutveckling och som gagnar praktik i de verkliga jobben. Jag återkommer till det i mitt nästa inlägg.

(Applåder)

Anf. 5 BIRGER SCHLAUG (mp):

Fru talman! Alla ni som lyssnar på läktaren, i radio och framför TV-apparaterna! Är det någon av er som egentligen tror att man kan få full sysselsättning om man har kvar 40 timmars arbetsvecka? Det tror man inte någon annanstans än i den här riksdagen, där man lever kvar i en gammal värld, där man på fullt allvar tror att man skall uppnå full sysselsättning med 40-timmarsvecka.

Vi har hört mängder med listor föredras över alla problem, som alla i Sverige känner till. Vi har också hört en mängd listor över detaljlösningar, hur man skall komma till rätta med de akuta problemen. Men jag tror inte att det är det som folk vill ha. Jag är fullständigt övertygad om att opinionsmätningarna visar rätt, att över 50 % av svenska folket vill att vi sänker arbetstiden, delar på jobben och inser att livet är så mycket mer än lönearbete.

Det är nu vi har chansen. Det är nu vi har den fantastiska möjligheten att öka livskvaliteten. Det är nu vi har utbildad arbetskraft, allt från byggnadsarbetare till arkitekter, från duktiga sjukvårdsbiträden till läkare. Det är nu vi kan sänka arbetstiden och dela på jobben så att alla mår bättre. I själva verket är sänkt arbetstid nyckeln till det goda samhället på alla sätt. För individer som i dag är arbetslösa och som får jobb, för alla dem, inte minst föräldrar till tonårsbarn, som behöver vara hemma mer är sänkt arbetstid en möjlighet.

Prot. 1996/97:21
30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

För samhället är sänkt arbetstid en möjlighet. Hur resonerar man i de energiförhandlingar vi deltar i? Jo, vi skall bygga upp energisystem som bygger på att alla skall gå upp samtidigt på morgonen, sätta på spisen och sätta på motorvärmaren. Hela energisystemet är uppbyggt bara för detta. När vi så småningom fram till en sänkt arbetstid, med sex timmars arbetsdag, kommer en del att arbeta förmiddagar, andra eftermiddagar, och strukturerna i samhället kommer att användas effektivt och vettigt. Det är bra för samhället att sänka arbetstiden, det är bra för individerna och det är bra för ekonomin.

Varför skall vi lägga ned pengar på nya Dennisleder, nya motorvägar kring Göteborg, när hela systemet bygger på att alla skall in till jobben vid samma tid, samma timme? Med sänkt arbetstid får vi en helt annan flexibilitet och kan utnyttja infrastrukturen, energisystemen och ekonomin på ett vettigt sätt. Det är nu vi har chansen, och det skapar jobb, många jobb.

Genom att snabbt, i ett enda steg, sänka arbetstiden från 40 timmar till 35 timmar kan vi skapa minst 200 000 nya jobb i Sverige, allt från 10 600 jobb i Göteborg till 550 jobb i Bollnäs. Det handlar om jobben i kommunerna.

Sänkt arbetstid leder till fler jobb. Jag uppmanar dem i denna kammar som hävdar motsatsen – alla från moderater till Margareta Winberg – att bevisa att det inte är så. Bevisa att sänkt arbetstid inte leder till fler jobb! Ta era egna kanslier som exempel. Om man sänker arbetstiden på Moderaternas kansli från åtta timmar till sex timmar, innebär det att ni måste anställa fler människor eller innebär det att ni gör lika mycket? I så fall arbetar ni väldigt ineffektivt på ert kansli.

Sänkt arbetstid ger fler jobb. Det ger ökad livskvalitet, och det är bra för alla. I dag har vi världens möjlighet att ta det här steget mot det goda samhället.

Argumenten mot sänkt arbetstid är väldigt konstiga. Om man sänker arbetstiden i arbetstidslagen från 40 timmar till 35 skulle det vara planekonomi, heter det – som om 40 timmar var marknadsekonomi och 35 var planekonomi. Självfallet är det inte på det sättet. Vad var i så fall 48 timmar? Var det någon annan sorts ekonomi?

Man säger också att om vi sänker arbetstiden så delar vi på arbetslösheten. Det brukar vi höra från socialdemokrater. Delar på arbetslösheten! Det är ungefär som om det vore naturlag med 40-timmarsvecka, men så är det ju inte. Vi måste förstås anpassa normalarbetstiden till verkligheten. Och det finns ingen människa utanför det här rummet som på fullt allvar tror att man kan få full sysselsättning och behålla 40-timmarsveckan. Det finns inga sådana människor – mer än här, i den här kammaren, där jag tror att de flesta lever för litet i verkligheten.

Ett annat argument är att vi nu när vi har ekonomisk kris måste jobba oss ur krisen. Men lika mycket arbete blir ju utfört! Finessen är att fler människor delar på jobbet.

Sedan säger man att det blir för dyrt. Men i dag delar vi ju på pengarna mellan dem som arbetar och dem som inte arbetar. Är det då inte bättre för alla att vi delar på jobben direkt?

Sänkt arbetstid är nyckeln till det goda samhället. Jag vill ha svar från samtliga partier: Varför accepterar ni inte sänkt arbetstid? Jag vill ha

rejäla svar i dag. 50 % av svenska folket väntar på de här svaren, för 50 % av svenska folket vill att vi delar på jobben.
(Applåder)

Anf. 6 DAN ERICSSON (kd):

Fru talman! Förra veckan var enligt Arbetsmarknadsverkets statistik totalt 692 942 personer utan ordinarie arbete. Jämfört med samma vecka förra året har arbetslösheten ökat med 31 504 personer. I jämförelse med när regeringen Persson tillträdde är i dag ytterligare 44 106 personer öppet arbetslösa.

Det finns en risk, fru talman, att siffrorna blir svårgripbara. Men om jag räknar upp de kommuner som statsråden i regeringen Persson kommer ifrån blir det mer påtagligt. Arbetslösheten i dag motsvarar hela invånarantalet i Katrineholm, Krokoms, Norrköping, Piteå, Halmstad, Karlstad, Nacka, Järfälla, Sala, Täby, Solna och Nyköping. Tänk er alla invånare i dessa kommuner uppradade i arbetslöshetskön! Det är verkligheten, och den är ytterst dystert.

Vad skall man då göra åt denna för landet och för de enskilda fullständigt förödande situation? Från Kristdemokraternas sida har vi presenterat ett batteri med förslag för tillväxt och företagande. Ett exempel är sänkt skatt för ROT-tjänster för att stimulera byggsektorn. Det handlar om reparationer, ombyggnad och tillbyggnad. Vi måste få fart på den sektorn. Fler exempel är att införa den danska modellen för enklare hushållstjänster, s.k. *hjemmeservice*, att behålla riskkapitalavdraget så att företagare kan satsa framåt, att rensa i byråkratin för småföretagande samt att ta bort den förtida momsinsbetalningen för företagare. Vi har många fler förslag, som också har nämnts av andra debattörer.

Ytterst handlar det dock om att skapa ett gynnsamt företagsklimat för att företagen skall växa och därmed anställa fler. Vi kristdemokrater har med över 14 miljarder totalfinansierat förslag för tillväxt och företagande, förslag som direkt skulle göra att arbetslöshetskön kunde börja betas av. Varför, arbetsmarknadsministern, skall vi vänta ytterligare och avvakta kommande förslag från regeringen? Det är ju nu problemen är så stora.

Att företagen går bra är helt avgörande för om arbetslösheten skall kunna minska. Det är i den frågan som regeringen står tomhänt, eller – än värre – för en politik som är direkt skadlig för företagande och därmed för sysselsättningen.

Fru talman! Det räcker definitivt inte att ha en arbetsmarknadspolitik som döljer dessa grundläggande brister. Arbetsmarknadspolitiken måste reformeras, och på ett par punkter har regeringen närmat sig Kristdemokraternas förslag. Man talar om ett större kommunalt ansvar. Men då måste man gå hela vägen och inte stanna halvvägs. Det handlar om att få resurser, och det handlar om att göra regelverket enklare så att man tillsammans, på den lokala nivån, kan finna helhetslösningar. Sabbatsår har vi föreslagit under många års tid, och regeringen har nu väckt en tanke om friår. Det är regeringens variant på detta. Än så länge har vi dock inte sett förslaget här på riksdagens bord. Vi väntar med spänning på att det skall komma. Vi har också en rad ytterligare förslag på detta område.

Sedan, fru talman, vill jag ta upp en sak som visar regeringens oförmåga att föra en samlad och sammanhållen politik, nämligen a-kassan.

Prot. 1996/97:21
30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

Regeringen har på två år varit inne och ändrat regelsystemet hela åtta gånger. Från Kristdemokraternas sida har vi avvisat de senaste förslagen till förändringar i avvaktan på att vi skulle kunna ta ett helhetsgrepp när utredningen om arbetslöshetsförsäkringen var klar, vilket den blev nu i dagarna. Det måste vara den vettiga vägen att gå. Nu verkar det som om regeringen och Centern tänkt om och vill följa det här förslaget. Jag hoppas att vi kan få ett tydligt besked om det i dag från arbetsmarknadsministern.

Ett annat exempel på något man kan kalla tricksande från regeringens och Centrerns sida är kommunpengarna, där man räknar på en högre prognos i penningutfall än vad Riksrevisionsverket gör. Det här kan man säga är en tillfällig lösning. Från vår sida har vi föreslagit ett tillskott på 6,5 miljarder till kommuner och landsting för att säkra sysselsättningen inom vård- och omsorgssektorn. Regeringen skriver själv i sin finansplan att man räknar med att 30 000 jobb kommer att försvinna från kommuner och landsting i år och nästa år. Så får det inte gå till! Nu gäller det att satsa där, så att vi kan behålla den här personalen och så att inte fler blir arbetslösa. Det handlar alltså om ett stadigt tillskott och inga tillfällighetslösningar.

Avslutningsvis, fru talman, hörde jag i måndags statsministern formulera sig så här: En regering kan inte låta sig jagas från hörn till hörn, för då är den snart förbrukad. När man fått Åse Socialdemokraternas hantering av näringspolitiken, arbetsmarknadsfrågorna och inte minst a-kassan kan man lätt konstatera att det här handlar om att både jaga och jagas från hörn till hörn utan att på något sätt ha en färdriktning klar för sig. Frågan är om vi inte nu är vid den tidpunkt då den här politiken, med statsministerns egna ord, kan sägas vara förbrukad.

(Applåder)

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Kära lyssnare och tittare! Arbetslösheten finns snart sagt i varje familj i Sverige. Den skapar fattigdom och missmod. Den slår mot relationer, och den hotar på sikt vår demokrati.

Birgitta, som är 43 år och arbetslös, lyssnar på den här debatten i dag. Hon har varit arbetslös i fem år och vill inget hellre än att ha ett jobb. Hon och många andra står frågande inför den nya situationen vårt land befinner sig i. Vart är vi på väg? Hur blir det för mig? Lyssnar, undrar Birgitta, någon på mig?

För oss i den socialdemokratiska regeringen är det viktigaste i politiken nu att alla åter skall ha rätten till ett eget arbete. Det kan vi hävda efter två års regerande. Det kan vi hävda efter två år av oerhört tuffa besparingar och vissa skattehöjningar – två år av strävan att ta tillbaka makten över politiken.

Vi var fast beslutna, när vi klev in i kanslihuset, att vi åter skulle bli herrar och damer i eget hus. Vi skulle, med en god ekonomi som grund, med kraft driva det som alltid har varit arbetarrörelsens viktigaste fråga: kampen för jobben. Steg för steg skulle vi gå mot målet: en halvering av den öppna arbetslösheten till år 2000.

För två år sedan sade dysterkvistarna om saneringen av ekonomin: Det går aldrig. Men dysterkvistar och pessimister har aldrig förändrat världen. Det gick, och nu är vi där. De fick fel. Nu säger samma trista

grupp om halveringen av arbetslösheten: Det går aldrig. Överge målet! Vi kommer att visa att de har fel. Vi kommer att visa att målet ligger inom räckhåll. Det är inte lätt, det är vi medvetna om, men vi skall dit.

Vi skall stärka de arbetslösa så att möjligheten att ta ett jobb när den dagen kommer är större. Varje arbetslös skall få en egen handlingsplan. Genom praktik och utbildning undviker vi passivitet och höjer kompetensen.

Vi vet vad passivitet gör med människor. Det beskriver Birgitta i sitt brev. Hon skriver att hon bara känner hopplöshet och uppgivenhet, som om hon ville försvinna ned i ett stort mörkt hål. Något annat är hon väl inte värd, skriver hon.

Den aktiva arbetsmarknadspolitiken syftar just till att motverka detta. En arbetslös skall också ha rätt att gå upp på morgonen och gå till något och att vara väntad och efterfrågad.

Vi satsar på en aktiv arbetsmarknadspolitik. Moderaterna gör motsatsen. Moderaterna skär 21 miljarder under tre år på de arbetslösa och skapar därmed passivitet och utanförskap. Moderaterna nöjer sig med bidrag. Tycker Per Unckel att bidrag är en god grund för utveckling och framtida jobb?

Birgitta och många andra arbetslösa har i dag 75 % i a-kassa. Det är litet pengar. Många har det svårt, och många är oroad. Jag kan berätta för Per Unckel hur många kvinnor har det, hur kvinnor beskriver för mig i brev och telefonsamtal hur de stänger av frysen för att minska på elräkningen, hur de äter kall mat för att minska på elräkningen och hur de klipper sönder sina strumpbyxor och parar ihop två hela strumpben för att kunna gå ut med hela strumpor. Det är för dessa människors skull som det är viktigt för oss att höja ersättningen till 80 %. Vi skall höja a-kassan, men ni moderater säger nej.

Fru talman! Jobben skapas inte genom arbetsmarknadspolitiken. Det krävs en politik för företagande. Det krävs en vilja att forma framtidens samhälle och att styra mot det målet. I framtidens Sverige har vi gått från avloppssamhället till kretsloppssamhället. En miljard för att påbörja ombyggnaden och för att bygga om bostadsområden, hus, avlopp och kök satsades i somras. Det är en hörnsten i propositionen. Moderaterna säger nej.

I framtidens Sverige har vi ett gynnsamt företagsklimat. Det allra viktigaste är räntan. På två år har räntegapet mot Tyskland minskat med hälften. Kom ihåg att den grupp som först fått lättnader när ekonomin börjat växa är småföretagarna. Per-Ola Eriksson har beskrivit våra insatser där. Allt detta har vi gjort för att jobben skall stimuleras. Men inte minst har vi också, trots denna sanering, lyckats bevara en god välfärd, och det är viktigt för företagandet. Så sent som i förra veckan slog 722 ledande företagsledare fast att Sverige är ett av de fyra länder i Europa där det är mest gynnsamt att driva företag. Det beror på livskvalitet, sjukvård, infrastruktur, god ekonomi och goda förhållanden på arbetsplatserna. Denna välfärdsmodell i Sverige säger Moderaterna nej till.

I framtidens Sverige har vi världens bästa utbildning. Till detta bidrar den gigantiska utbildningssatsningen på 100 000 nya reguljära vuxenutbildningsplatser. Nu skall Birgitta och andra arbetslösa stå först i kön. Vi vet att framtiden kräver högre kompetens. Vi satsar på bredden och lämnar ingen efter oss. Vi vill inte ha det tudelade samhället med en lågavlö-

Prot. 1996/97:21
30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

nad tjänande klass. Alltför väl känner vi igen detta samhälle, både från historien och från världen runt omkring oss. Men Moderaterna säger nej.

I framtidens Sverige har vi en modern arbetsmarknadspolitik med tydliga kommunala inslag. Det är en annan hörnsten i den proposition som Moderaterna också har sagt nej till.

Till detta skall läggas beslutet från förra veckan att tillföra kommuner och landsting ytterligare 3 miljarder kronor. Vi slår därmed vakt om kvinnornas arbetsmarknad, kvinnorna vars arbetslöshet nu stiger snabbare än männens. Det är kvinnornas tur nu. Samtidigt ökar vi livskvaliteten för gamla och sjuka.

Moderaterna väljer en annan väg. De skär ned 8 miljarder från kommunerna för att öka sysselsättningen. Hur ser den logiken ut, Per Unckel? Är det så att vi, för att klara sysselsättningen, måste börja med att avskeda 30 000, huvudsakligen kvinnor? Moderaterna vill sänka skatterna med 70 miljarder de närmaste åren. De har döpt om programmet från Den enda vägen till Den framkomliga vägen. Säg mig, Per Unckel: Hur många människor måste röjas bort för att vägen skall bli framkomlig? Hur stora måste klyftorna bli? Hur långt är Per Unckel beredd att gå?

Lars Leijonborg! När nu Folkpartiet har valt linje och åter har gått in i den nyliberala tron på att välfärd är skadligt för tillväxten, hur långt är ni beredda att följa Moderaterna? Ni följer dem till hälften när det gäller skattesänkningar. Berätta hur långt ni vill driva det nyliberala experimentet. Kan vi ha kvar en a-kassa som ger ett gott skydd? Var skall ni skära? Vilka löneskillnader är ni beredda att acceptera?

Fru talman! Skillnaden i svensk politik är i dag tydlig. Det gäller skattesänkningar eller bättre sjukvård, godtycke eller jämlikhet, patriarkat eller jämställdhet och låga löner eller hög kompetens.

Vi socialdemokrater är övertygade om att en full sysselsättning måste kombineras med en god generell välfärd. Vi accepterar inte att Sverige skall konkurrera med låga löner, stora klyftor och otrygghet. Sverige skall klara arbetslösheten med hög kompetens, jämlikhet och jämställdhet, och, fru talman och kära lyssnare och tittare, det är *det* som är den stora utmaningen. Nu kan vi anta den. Statsfinanserna är under kontroll. Grunden är lagd.

(Applåder)

Anf. 8 PER UNCKEL (m):

Fru talman! Margareta Winberg har i ett hänseende alldeles rätt. Motsättningen är mycket tydlig. Men till skillnad från den motsättning som Margareta Winberg just skisserade är det nog en annan som är mera aktuell, nämligen motsättningen mellan dem som i praktiken förvaltar massarbetslösheten och dem som lägger förslag för att bryta den.

Jag skall ge Margareta Winberg rätt i ett hänseende till, nämligen att moderater inte höjer bidrag. Men moderater lovar i gengäld de människor som i dag med Margareta Winbergs ord tvingas sitta och klippa sönder sina strumpbyxor ett värdigt, riktigt arbete att gå till på morgonen. Däri ligger skillnaden mellan Margareta Winberg och Moderata samlingspartiet.

Den här debatten hålls dagen efter det att vd:n i Sveriges i dag mest framgångsrika företag, nämligen Ericsson, meddelade att det inte blir fler jobb i Sverige, trots att företaget har en utmärkt framtidsuppgift och ett

gott framtidsperspektiv. Hade jag hetat Margareta Winberg hade jag tagit den varningssignalen på blodigt allvar. När företag säger att de inte kan växa längre i Sverige borde varenda larmklocka ringa på varje rimligt ansvarsfull minister. Men så icke på Margareta Winberg.

I årets budgetproposition står det att regeringen själv medger att de förslag som man har lagt fram och som Margareta Winberg återigen har läst upp från talarstolen inte kommer att räcka för att ge de människor som i dag söker arbete en värdig möjlighet att utveckla sitt kunnande och sin självtillit. I dag presenterar Margareta Winberg inte ett enda förslag som kan ge dessa människor hopp om vad som skall komma att hända i stället. Margareta Winberg har några repliker kvar. Vad tänker regeringen göra, Margareta Winberg, inte för att höja bidrag men väl för att ge människor arbete? Vad säger ni till de företag som faktiskt inte längre klarar att expandera?

Fru talman! Den här debatten hålls en vecka efter det att 55 människor i Vänersborg har fått beskedet att de nu får lämna företaget Vargön Alloys. Varför? Jo, de får lämna företaget därför att socialdemokraterna i denna riksdag har genomdrivit skattehöjningar som har raderat ut hela vinsten för företaget.

Vad som händer i Vänersborg illustrerar två saker med brutal tydlighet: hur jobb slås ut när skatter höjs, och hur jobb kommer att slås ut om regeringen väljer att fullfölja den fullständigt vettlösa energipolitik som den nu har slagit in på.

Det ger flera jobb att avveckla kärnkraften, lät Birger Schlaug antyda för en stund sedan. Ja, samma typ av jobb som när man bär vatten från ena sidan bryggan till den andra. Riktiga jobb får man när företag kan expandera därför att de är lönsamma och kan sälja sina produkter.

I Vänersborg meddelade det socialdemokratiska kommunalrådet för ett par dagar sedan följande om sin tilltro till den politik som Margareta Winberg signerar: Det är ett ansvarslost politiskt beslut bakom det här läget. När man höjer produktionsskatten på el känns det som om samhället skakar i sina grundvalar. Regeringens agerande är kriminellt.

Det är inte jag som säger detta. Det är en partikamrat till Margareta Winberg som på detta sätt illustrerar vad som händer när man stryper den elektriska strömmen till företagen och höjer skatten på arbete. Margareta Winberg! Kom tillbaka upp i talarstolen och tala om vad ni tänker göra för att skapa riktiga, utvecklingskraftiga jobb i företagen.
(Applåder)

Anf. 9 PER-OLA ERIKSSON (c):

Fru talman! När jag lyssnar på den här debatten får jag ett bestämt intryck av att många har mycket kort minne.

För drygt 18 månader sedan stod Sverige inför en allvarlig ekonomisk kris, som kunde ha blivit långt värre än den finanskris som Sverige upplevde hösten 1992. För 18 månader sedan var omvärldens förtroende för Sverige brutet. Räntorna steg, och kronan försvagades. Då blev det nödvändigt att lägga om kursen för att sanera ekonomin och skapa förutsättningar för en offensiv närings- och arbetsmarknadspolitik. Det var då regeringen vände sig till Centerpartiet.

Sedan april i fjol har räntorna kunnat sänkas. Det underlättar investeringar i företagen. Det ger alla hushåll som har lån mer pengar i plånbo-

Prot. 1996/97:21
30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

ken. När räntorna faller ökar utrymmet för konsumtion. Det leder i sin tur till att nya jobb kan skapas i handeln, i tjänstesektorn, i alla småföretag runt om i landet. Många hushåll har genom räntesänkningar fått upp till 1 500 kr mer kvar i plånboken per månad. Och kom ihåg vad räntesänkningar betyder för arbetslösa som har lån för hus, hem och bil!

Sunda statsfinanser är en första förutsättning för att vi skall få resurser för att bekämpa arbetslösheten, för att sänka skatter i företag, för att sänka arbetsgivaravgifterna och för att satsa på investeringar. Med lägre räntor kan vi skapa en investeringsledd tillväxt, och det är det som måste utgöra riktmärket för vår näringspolitik och vår ekonomiska politik.

De lägre arbetsgivaravgifter som kommer att införas från årsskiftet kommer att vara ett viktigt bidrag för att främja småföretagssektorn. Den lägre dubbelbeskattningen är också ett viktigt instrument för att främja riskkapitalförsörjningen till småföretag – det är den typen av företag som i första hand måste utvecklas. Det är också genom en investeringsledd politik, en politik för företagande, som vi kan skapa nya jobb inom nya sektorer. Det handlar inte bara om kortsiktiga åtgärder. Det är långsiktiga investeringar för framtiden.

Vi har här i kammaren också fattat beslut om en kraftfull satsning på utbildning, både i det reguljära utbildningssystemet och i högskolan. Alla dessa åtgärder syftar till att vi skall skaffa oss kompetens till att möta framtiden och även få kompetens att bemästra arbetsmarknadssituationen.

Dan Ericsson kallade det för att tricksa att Centern och regeringen har sett till att kommunerna får råd att behålla kvinnor och män som arbetar i sjukvården, äldreomsorgen och skolan. Med vårt initiativ ser vi till att vi räddar jobb. Tala då inte med förakt om den åtgärden! Tala inte om att tricksa!

Jag vill fråga Dan Ericsson och Kristdemokraterna om de tar avstånd från åtgärden att värna kvinnors jobb i vården, från möjligheterna att värna tryggheten för den gamle och den sjuka. Var det fel? Tar ni avstånd från en sådan åtgärd? I så fall är det också ett viktigt besked.

Fru talman! Per Unckel är skyldig mig ett svar på frågan varför Moderaterna inte värnar om kvinnors jobb i offentlig sektor utan i stället talar med förakt om den typen av arbete. Det är viktigt att vi inte ställer grupper och branscher mot varandra utan att det här landet och den här riksdagen kan samla sig till ett samarbete för gemensamma tag för Sveriges och de arbetslösas bästa.

(Applåder)

Anf. 10 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Margareta Winberg ställde en fråga till mig om vår välfärdspolitik. Det är mycket lätt att svara på den. Bl.a. frågade hon: Blir a-kassan kvar i Folkpartiets Sverige? Det är en häpnadsväckande fråga. Folkpartiet har arbetat sedan 1960-talet för en allmän, obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. I slutet av den borgerliga regeringsperioden nådde vi ända fram och fick faktiskt en allmän arbetslöshetsförsäkring, men den har ju Margareta Winberg och majoriteten här i kammaren avskaffat. Varför då ställa frågan till oss om a-kassan blir kvar i Folkpartiets Sverige? Det är ju i ert Sverige som den har avskaffats för åtskilliga människor.

Jag har också sett att utländska företag i en enkätundersökning svarat att Sverige är ett bra investeringsland. Men här är ändå verkligheten viktigare, och den är ju att Sverige faktiskt har gjort sämre ifrån sig än många andra europeiska länder de senaste åren. För ett par år sedan, när Margareta Winberg fällde de hårda ord jag tidigare citerade, låg Sverige trots allt bättre till i arbetslöshet än många andra europeiska länder, men nu har vi halkat ned. Vi ligger t.ex. sämre till än England, vilket vi inte gjorde för ett par år sedan. Precis som Per Unckel tycker jag att det är viktigare att lyssna på svenska företag, t.ex. de varningsord vi hörde i går från Ericssons. Sanningen är att vi har halkat ned och att investeringarna ligger på alldeles för låg nivå för att vi skall klara en hög tillväxt.

Vi har hört uppgifterna om räntegap och annat många gånger, Per-Ola Eriksson. Men tyvärr är sanningen den, Per-Ola Eriksson, att antalet arbetslösa nu är högre och antalet sysselsatta lägre än när samarbetet mellan Centern och Socialdemokraterna började.

Margareta Winberg talade med stora ord om systemskifte och liknande. Jag skulle gärna vilja föra ned debatten på en litet mer praktisk nivå. Jag vill lyfta på hatten för att Margareta Winberg svalde prestige och invigde en privat arbetsförmedling för några veckor sedan. Det var bra. Men i det tal som Margareta Winberg höll då måste hon erkänna att regeringen faktiskt har tillsatt en utredare som skall utreda om privata arbetsförmedlingar över huvud taget skall finnas.

Strunta i det storslagna om systemskifte och sådant. Vore det inte i all enkelhet en mycket viktig symbolåtgärd, en gest, att entlediga Björn Rosengren från detta uppdrag så att människor som jobbar i uthyrningsföretag, på den privata arbetsförmedlingen och de som funderar att ge sig in i den branschen skulle kunna få känna att detta är någonting som samhället välkomnar?

I själva verket skall det ske ytterligare regleringar. Jag talar för avreglering, men i verkligheten är nya regleringar på gång. T.ex. har Arbets-tidskommittén föreslagit en ny reglering i arbetsrätten, att man i högre grad skall förbjuda övertid. Det är att gå i helt fel riktning. Det skulle vara mycket välgörande om regeringen sade: Nu går vi motsatt väg. Vi avstår i stället från regleringar.

Jag tror att man skall vara mycket skeptisk till politiker som säger sig veta hur människor skall leva det goda livet, Birger Schlaug. Det kan bara människor avgöra individuellt. Jag skulle gärna vilja fråga Birger Schlaug: Skall det bli tillåtet i Birger Schlaugs samhälle att jobba åtta timmar om dagen, eller skall det bli förbjudet? Om man gör det, skall man då ha rätt till övertidsersättning?
(Applåder)

Anf. 11 HANS ANDERSSON (v):

Fru talman! Margareta Winberg, och Birgitta, du som lyssnar på debatten, inte bara på Margareta Winberg, hoppas jag! När det gäller kommunerna kommer det enligt regeringens förslag att försvinna ytterligare 30 000 jobb. Det är räknat inklusive de 2,6 miljarder som nu tillkom. Det är de pengarna som ligger till grund för budgetpropositionens beräkning.

Förstår du, Birgitta, varför kvinnor skall få gå ifrån jobb i vård och omsorg för att ramla ut i arbetslöshet? Så har det varit nu i flera år, och så kommer det att bli enligt regeringens planer. Förstår du det, Birgitta?

Förstår du, Birgitta, varför Margareta anklagar Per Unckel för 75-procentsnivån i a-kassan, när det var hon som sänkte nivån? Förstår du, Birgitta, varför man nu måste säga upp arbetshandikappade därför att regeringen har dragit ner på lönebidrag och avser att göra en jättebesparing i Samhall? Kan du förstå det?

Kan du förstå varför kvinnoarbetslösheten har ökat så kraftigt just när Margareta Winberg har suttit i regeringen? Kan du förstå varför Margareta Winberg pratar om kompetensutveckling när hon särskilt drar ner på utbildningsvikariaten, som kvinnor använder och som är kompetensutvecklande, och arbetsmarknadsutbildning? Sedan låter man de okvalificerade praktik- och ALU-platserna öka, just på det sätt som Börje Hörnlund gjorde – det sätt som fick så stark kritik inte bara från mig utan också från Margareta Winberg på den tiden.

Kan du förstå varför Margareta Winberg inte tidigare har lagt fram förslaget om att sänka övertidstaket? När man nu lägger fram det ser man till att man kan kompensera så att det blir mer övertid som kan plockas ut, enligt socialdemokraterna i Arbetstidsutredningen? Kan du förstå, Birgitta, varför Margareta Winberg säger nej till arbetstidsförkortning? Vi i Vänsterpartiet säger att arbetstidsförkortning måste införas.

Vi kommer aldrig att kunna lösa sysselsättningsproblemet utan arbetstidsförkortning. Men vi i Vänsterpartiet tror inte, som tydligen Birger Schlaug, att det är den enda lösningen. Det är för enkelt. Det är en av de enkla slagordslösningarna. Vi måste ha en arbetstidsförkortning inom ramen för en hållbar tillväxt. Det kräver en miljöomställning av energisystem och transportsystem och en kretsloppsanpassning av produktionen.

Jag hörde på TV i går. Det som sades var bra. Det var för en gångs skull ett förslag från regeringens sida som hade något progressivt i sig. Det var en serie åtgärder, åtminstone på utredningsplanet, för att ställa om Sverige kretsloppsmässigt. Det var ett 12 miljarderspaket. Det är den typen av tillväxtinsatser som behövs. Det gäller att skapa efterfrågan på sådant vi behöver, Per Unckel, och inte att reducera lönekostnaderna och tro att det löser sig av sig självt med marknadskrafterna.

Kommunerna är vår välfärd. Det är de gamlas vård. Det är barnens omsorg. Varför tänker sig regeringen, samtidigt som den hoppas på en god tillväxt och att BNP skall öka, att den kommunala efterfrågan, välfärdsefterfrågan, skall minska? Det är vad som står i budgetpropositionen. Detta gäller också på lång sikt, trots att vi blir äldre, och trots att vi får fler äldre äldre som kräver mer omsorg.

Protesterna kommer, och då backar regeringen. Det här var inte bra. Det här var inte meningen. Hur skall det här gå? Försök att föra en politik som håller ihop! Vi från Vänsterpartiet har föreslagit en politik som är statsfinansiellt sund. Det är vi, Per-Ola Eriksson, som har stått för huvuddelen av saneringen av statsfinanserna ihop med regeringen. Vad ni lyckades med var att sänka välfärdsnivån. Vad ni lyckades med var att höja arbetslöshetsnivån. Det får räcka snart, Per-Ola Eriksson!
(Applåder)

Anf. 12 BIRGER SCHLAUG (mp):

Fru talman! Ni som lyssnar vid radioapparaterna och TV-apparaterna! 50 % av svenska folket vill sänka arbetstiden och dela på jobben. Jag har här ställt frågor till företrädarna för de politiska partierna. Ingen förutom

Vänsterpartiet har svarat på frågan. Det är lustigt. När en majoritet av Sveriges kvinnor och en majoritet av ungdomarna anser att det är en viktig fråga säger man ingenting i den här kammaren. Man duckar med de mest märkliga argument.

Det finns ingen människa utanför den här salen som inbillar sig att man kan få full sysselsättning och ha kvar 40-timmarsveckan. Det finns inga sådana människor. Varför måste då majoriteten i denna kammare leva i den vanföreställningen?

Vi måste anpassa arbetstiden till verkligheten. Det är bra för dem som får jobb. Det blir 200 000 jobb om vi sänker arbetstiden från 40 timmar till 35 timmar, och det är inte litet. Det löser inte alla problem, men det är bra för individer som får jobb. Det är bra för människor – inte minst småbarnsföräldrar och tonårsföräldrar – som får mer tid för sina barn. Det är bra för samhället. Det är bra för ekonomin. Det är bra för alla. Varför kan ni inte svara på frågan?

Lars Leijonborg frågade: Om man inför 35-timmarsvecka eller 30-timmarsvecka, får man då arbeta mer? Det handlar om att byta ut siffran 40 i dagens lagstiftning mot siffran 35. Sedan gäller samma regelverk. Man får jobba mer än 40 timmar i dag. Det är precis på samma sätt som vi har gjort tidigare när vi har sänkt arbetstiden från 48 timmar och neråt. Det trodde jag att Lars Leijonborg hade klart för sig.

Margareta Winberg har fått brev från Birgitta 43 år som lyssnar och är arbetslös. Hon hör förmodligen till den majoritet av Sveriges kvinnor som just vill sänka arbetstiden och tycker att det är konstigt att hon skall vara arbetslös medan hennes kamrater skall jobba åtta timmar. Förmodligen hör hon till den majoriteten av Sveriges kvinnor.

Det finns många sätt att komma till rätta med arbetslösheten. Arbetstidsförkortning är det mest centrala. Det är den första nyckeln till det goda samhället. Det är det. Jag har fortfarande inte hört något vettigt argument emot det. Den andra nyckeln till ett bra samhälle är en skatteväxling. Vi kan inte fortsätta att beskatta arbetstid så mycket att vi inte har råd med varandra. Med dagens ekonomiska synsätt har vi inte råd med vård, omsorg, skola, kultur, reparationer och underhåll eftersom det kräver arbetstid och människor.

Vi har beskattat arbetstiden så hårt att vi inte har råd med oss själva. Detta måste vara ett grundläggande fel.

En skatteväxling innebär att man sänker egenavgifterna som alla individer i Sverige i dag måste betala, dvs. skatt på arbete. Man sänker också arbetsgivaravgifterna för företag och egenavgifterna för vanliga människor, samtidigt som man höjer miljörelaterade skatter stegvis.

Detta måste vara en långsiktig process för att industrin och företagen skall kunna hänga med. Men om de vet spelreglerna för tio år framåt kan det samtidigt bli en enorm teknisk utveckling. Framtidsbranscher kan utvecklas.

Men grunden för att snabbt komma till rätta med arbetslösheten är en arbetstidsförkortning. 200 000 nya jobb. Över 10 000 nya jobb i Göteborg, över 500 i Bollnäs – massor av nya jobb i varje kommun! Svara på frågan som svenska folket ställer: Varför går ni emot sänkt arbetstid? Varför vill ni inte dela på jobben?

(Applåder)

Prot. 1996/97:21
30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

Anf. 13 DAN ERICSSON (kd):

Fru talman! Det har förts en diskussion om att regeringen satsar på kommunerna. Men det är inte riktigt, vilket jag påpekade i mitt förra inlägg.

I sin egen prognos räknar regeringen med en bättre tillväxt, men dessa 2,6 miljarder är pengar som kommunerna ändå skulle ha fått. Det är alltså inga nya pengar. Och de 400 extra miljonerna är också redan in-tecknade; de är ju en effekt av det nya skatteutjämnings-systemet. Men nu använder man de pengarna på nytt. Det är detta jag menar med tricksande.

I finansplanen skriver regeringen med stöd av Centern att man räknar med att 30 000 jobb försvinner från kommuner och landsting i år och nästa år. Kommunförbundet räknar med att uppemot 50 000 jobb tas bort. Nu säger regeringen och Per-Ola Eriksson att man kanske kan rädda 10 000 av dessa. Men det är ju ingen lösning! Det innebär att vi ökar på arbetslöshetskön och att vi försämrar kvaliteten i vård och omsorg ytterli-gare.

Kristdemokraterna har lagt fram ett budgetförslag som innebär att vi skall hejda dessa uppsägningar och behålla personal inom vård och äldreomsorg. Det är vårt förslag. På den punkten behöver inte Per-Ola Eriksson tveka. Våra 6,5 miljarder kommer att se till att vi stoppar upp-sägningsvågen som har drabbat och drabbar kommuner och landsting.

Jag vill också påminna något om att regeringen och Centern faktiskt är skyldiga till att kommunerna nu håller på att knäckas av tyngden av skenande socialbidragskostnader och andra kostnader som staten över-vältrat till kommunnivå utan att skicka med pengar.

Det handlar bl.a. om sänkningen till 75 % i sjukförsäkringen, i föräld-raförsäkringen och i arbetslöshetsförsäkringen. Det handlar om sänkt KAS, sänkta barnbidrag, borttaget vårdnadsbidrag, borttaget flerbarns-tillägg, försämrade bostadsbidrag, sänkt bostadstillägg och andra försäm-ringar för pensionärer, försämrade änkepension. Jag kan fortsätta nästan hur länge som helst.

Detta är den politik som regeringen har bedrivit tillsammans med Centern. Den slår igenom i kommunerna och fullt ut för de enskilda män-niskorna. Till detta kommer också beslutade men ännu inte genomförda försämringar, exempelvis höjda medicinkostnader, höjda kostnader för läkarbesök och höjda tandvårdskostnader. Det är vad som väntar svenska folket om regeringen får fullfölja sin politik.

Birgitta tvingas stänga av frysen, sade arbetsmarknadsministern. Men det är ju faktiskt arbetsmarknadsministern som har stängt av frysen för Birgitta.

Fru talman! På det arbetsmarknadspolitiska området lägger regeringen också fram förslag som kommer att skicka ut tusentals arbetshandikap-pade i arbetslöshet.

Margareta Winberg talade förut om att vi hade en god välfärd i Sve-rige, men jag tror att det är många som inte känner igen sig i den beskriv-ningen. Man kan fråga sig om Margareta Winberg ibland befinner sig på en annan planet. Den verklighet som 700 000 arbetslösa lever i i dag är inte en god välfärd, och detta måste ändras.

Varför lägger ni inte fram förslag som i dag kan förändra situationen? Varför skall vi återigen vänta? Det har ni sagt ända sedan ni tillträdde

som regering. I dag är det 44 106 fler öppet arbetslösa än när regeringen tillträdde. Gör någonting nu, så att vi får en ändring på den siffran!

Prot. 1996/97:21
30 oktober

Anf. 14 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Per Unckel och Moderaterna vill ogärna tala om de arbetslösa. Vi skall ge dem jobb, och då blir allt bra, säger de. Men vi har de facto flera hundra tusen arbetslösa, och vi har också ett ansvar för dem och deras situation här och nu.

Men ni moderater bryr er inte om dem. Ni vill inte att de skall få det litet bättre ekonomiskt. Ni vill inte att de skall få möjlighet till kompetensutveckling och praktik. Ni skär ned på de delarna i era förslag.

När det gäller a-kassa och arbetsmarknadspolitik säger ni nej. När det gäller våra satsningar, som jag redogjort för, på miljö, utbildning och välfärdsmodell så säger ni nej.

Vad vill vi socialdemokrater göra? frågar ni moderater. Per-Ola Eriksson räknade upp det på ett bra sätt, men jag kan gärna göra det igen: Vi sänker arbetsgivaravgifterna. Vi inför riskkapital. Vi inför krediter för vissa branscher. Vi inför riskkapitalavdrag. Vi återinför kvittningsrätt, m.m.

Detta är det första steget på väg mot den halvering av den öppna arbetslösheten som vi kommer att genomföra. Det kommer mera, som det heter i TV.

Per Unckel, svara på frågan: På vilket sätt blir det lättare för arbetslösa att ta ett jobb med de förslag som ni lägger fram? Varför måste först 30 000, i huvudsak kvinnor, bli arbetslösa för att ni sedan skall kunna skapa nya jobb? Tycker ni inte att det är bra att kvinnor har jobb inom vård och omsorg? Tycker ni inte att det bra att det finns en god kvalitet på vården, utbildningen och omsorgen? Svara på den frågan!

Vi skulle kunna försöka vara litet intellektuella, Per Unckel, och titta på ert förslag. Det handlar om att dra in pengar från det gemensamma, sänka skatterna och föra över det till privatpersoner och till företag.

Har man något slags inblick i ekonomisk teori förstår man att det blir större effekt om vi satsar på det gemensamma, på det allmänna. Det kallas för multiplikatoreffekten, och den är många gånger större om man satsar på det offentliga än om man så att säga för över pengarna till privata personer eller privata företag, särskilt i en konjunktur som denna. Då finns en stor benägenhet att inte satsa och se till att det skapas jobb utan att man sparar eller berikar sig på annat sätt.

Förklara varför det just nu, i den här konjunkturen, skulle lyckas med det recept som har visat sig så olycksamt tidigare. Den vägens politik har ju inte lyckats.

Folkpartiets företrädare besvarade inte min fråga om hur långt ni är beredda att gå för att följa Moderaterna i skattesänkningen. Men låt mig då fråga så här: Om det är så viktigt att sänka skatterna, varför gör ni inte det för vanliga människor?

Ni vill sänka inkomstskatten för höginkomsttagare med över 5 miljarder, och ni vill sänka skatten på kapital med 3 miljarder. Detta vill ni finansiera med höjd matmoms. Varför, Lars Leijonborg, är det bra med låga skatter på kapital men höga skatter på mat?

Hans Andersson och Vänsterpartiet är inte särskilt trovärdiga. Ni vill både vara i opposition och vara samarbetspartner. Beroende på vem som

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

står här och talar, är det än det ena, än det andra. Hans Andersson försökte vara båda delarna litet grand. Han lät som en opponent när han kritiserade oss. Han låter som om Vänsterpartiet skulle ha en helt annan politik. Men han antyder trots allt att Vänsterpartiet har varit med. Ni i Vänsterpartiet har varit med på konvergenspolitiken – fast bara till 90 %, sedan orkade ni inte mer. När andra företrädare, t.ex. Johan Lönnroth, står här och talar närmast vädjar och ber man om ett erkännande för att Vänsterpartiet har varit med om att driva fram konvergenspolitiken – fast bara till 90 %. ”Snälla, kan vi inte få ett erkännande?” – ungefär så kan man tyda hans uttalande.

Samtidigt underbalanserar Vänsterpartiet sin budget. Man skulle kunna förstå det om partiet stod för en annan ekonomisk politik. Men så är det inte. Vänsterpartiet står för samma ekonomiska politik och underbalanserar budgeten med 12 miljarder kronor, samtidigt som vänsterpartisterna erkänner – det gjorde de på presskonferensen – att detta leder till högre räntor. Vad är det för fel på låga räntor, Hans Andersson? Vad är det för fel på att en familj med lån på 500 000 kr får en minskad månadskostnad med 1 500 kr? Det blir nämligen fallet med regeringens politik.

Jag skall kort säga någonting om arbetstidsförkortning. Jag tycker att det är en bra idé, Birger Schlaug. Jag har alltid varit för 6 timmars arbetsdag, och jag tycker att det är bra att Miljöpartiet driver frågan. Det socialdemokratiska kvinnoförbundet gör det också. Det är bara det att man gör det litet enkelt för sig när man säger att det går att gå från 40 till 35 timmar, och att detta kan ske utan några kostnader. Miljöpartiet gör ingen analys. Men vi socialdemokrater är inte ointresserade av detta, och jag kan lova att vi kommer tillbaka till frågan.

Anf. 15 PER UNCKEL (m) :

Fru talman! Margareta Winberg frågar hur det blir lättare att få jobb med moderat politik. Jo, därför att företagen plötsligt börjar anställa folk. Så enkelt är det! När deras kostnader går ned anställer de fler. Och när kostnaderna inte går upp behåller de en del anställda de redan har. Om Margareta Winberg behöver en mer trovärdig lärare än jag uppenbarligen har förmågan att vara; Åk ned till Vänersborg och tala med kommunalrådet som kallade Socialdemokraterna för kriminella därför att de höjer skatten! Han vet att detta kostade 55 människor jobben nere i Vänersborg. Han vet hur det hänger ihop, och han ser verkligheten medan Margareta Winberg sitter vid sitt skrivbord i kanslihuset. Det blir fler arbeten i samma ögonblick som företagarna känner att de kan börja investera och nyanställa.

Efter det att Lars Ramqvist och andra företagare har hört Per-Ola Eriksson och Margareta Winberg läsa upp vad det är regeringen vill göra meddelar de att det inte blir några fler arbeten i Sverige. Då är det väl regeringen som blir oss svaret skyldig. Vad drar regeringen för slutsats av detta? Vad tänker den göra för att företagarna skall säga sig att det är i Sverige de skall satsa i stället för i Tyskland, Frankrike eller USA.

Per-Ola Eriksson! Visst skall vi ha människor som arbetar inom vård och omsorg som är organiserad av det offentliga. Men om vi inte kan få en ekonomi som gör att vi kan betala dessa arbeten kommer vi inte att kunna hålla dessa människor sysselsatta. Dessutom; varför skall kvinnor bara kunna få arbeten inom den offentliga verksamheten? Varför skall de

inte kunna få arbeten inom hela den vitt spridda företagsamhet som den moderata politiken syftar till att stimulera?

Fru talman! Efter ytterligare ett inlägg från Margareta Winberg vet vi nu att regeringen inte hade några fler förslag. Därför är slutsatsen av denna debatt dess värre ofrånkomlig: Regeringen är slut som bekämpare av arbetslösheten. Den klarar inte jobben. Den borde lämna över till någon som klarar detta bättre.

(Applåder)

Anf. 16 PER-OLA ERIKSSON (c) :

Fru talman! När jag har lyssnat på en del debattinlägg här i dag har jag kommit att tänka på en hund vi hade i mitt föräldrahem. Den gläfsste och skällde ganska ofta, men åstadkom i övrigt väldigt litet. En del gläfsar och skäller i politiken, men åstadkommer inte heller särskilt mycket. Man låtsas som om sunda statsfinanser inte behövs för att kunna pressa tillbaka arbetslösheten.

Den väg Hans Andersson förespråkar med högre inflation, högre räntor och åtgärder som inte rättar till obalansen i statsfinanserna skulle visa sig vara en återvändsgränd. Det är tur att Hans Andersson inte har med majoriteten att göra.

Inget politiskt parti kan på egen hand bestämma i Sveriges riksdag. Det har väljarna bestämt. Alltså behövs samarbete här i riksdagen på samma sätt som på andra arbetsplatser. Centerpartiet inser behovet av ett konstruktivt samarbete och en konstruktiv opposition. Så var det under förra mandatperioden och så är det nu. Utan vilja till samarbete återstår bara motsättningar – mycket klart tydliggjorda i denna debatt – och därmed också handlingsförlamning.

Nya jobb kan skapas inom den gröna sektorn. Nya jobb kan skapas genom en energipolitik som utvecklar och tar till vara de inhemska och förnybara miljövänliga energikällorna. Men då får inte energipolitiken styras av kärnkraftskramare som Per Unckel, som vill driva kärnkraften fram till tio minuter före härdsmlåtan. Centern vill skapa ett energisystem som ger jobb och trygghet. Vi centerpartister tänker fullfölja en politik för att ta Sverige upp på fast mark, få sunda statsfinanser och en arbetsmarknad som är mer normal för svenska förhållanden.

(Applåder)

Anf. 17 LARS LEIJONBORG (fp) :

Fru talman! Jag är mycket förvånad över statsrådet Winbergs uppläggning av debatten. Hon ger inte några besked och hon för inte några resonemang om nya grepp för hur vi skall ta oss ur den här situationen. Till stor del använder hon i stället sin tid till att recensera andra partiers idéer, ungefär som om det var de som hade huvudansvaret.

Hon ställer ett par frågor till mig om skatterna. Även dessa frågor är, liksom hennes förra, mycket enkla att svara på. Hon frågar varför vi sänker skatten för höginkomsttagare. Jo, det är en återgång till den skattereform vi genomförde tillsammans med Socialdemokraterna. Den finns i vår budgettabell för 1997. 1998 är beloppet borta. Då har nämligen också Socialdemokraterna lovat att värnskatten skall tas bort. De miljarderna behöver vi alltså inte tvista om.

Prot. 1996/97:21

30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

Varför sänker ni skatten på kapital? frågar statsrådet också. Jo, därför att det som Socialdemokraterna kallar för kapital är de företag som kan ta oss ur krisen. Folkpartiets skattesänkningar är mycket tydligt inriktade på det som kan ge tillväxt i samhället. De är ingenting annat än en stimulans av de krafter som tar initiativ och bygger nytt. Det är just där det har visat sig att Socialdemokraterna står så tomhänta.

Jag är optimist. Jag tror att vi kan ta oss ur krisen. Jag tror att det är farligt att hemfalla åt det som Birger Schlaug tror; att om vi går ned till 35 timmars arbetsvecka försvinner arbetslösheten. Men tänk om den förblir lika hög? Var skall vi då gå ned någonstans? Trots att Birger Schlaug ställer så många frågor svarar han inte på min. Skall jag få övertidsersättning om jag jobbar åtta timmar om dagen? Om svaret är ja är vi helt överens. Jag tycker nämligen att människor skall få jobba precis så mycket eller så litet de vill och få betalt därefter. Det är en enkel princip som ger människorna makten över sin egen tillvaro, Birger Schlaug.

Anf. 18 HANS ANDERSSON (v) :

Fru talman! Per-Ola Eriksson är nog den enda som är nöjd med sakernas tillstånd. Han står här i talarstolen och pöser, och talar om att allt har blivit bra sedan Centern kom in. Massarbetslöshet – det är vad vi har. Far hem till Norrbotten och titta på verkligheten!

Margareta Winberg! Ja, Vänsterpartiet är i opposition. Partiet är i opposition till en politik som består i att förvalta massarbetslöshet och som har utökat orättvisorna. Den har sänkt a-kassan och inför nu ett regelsystem som kommer att slå ut ytterligare människor. Den har låtit kvinnor drivas ut i massarbetslöshet. Vi i Vänsterpartiet är emot den politiken – vi är i opposition. Men vi är också för samarbete. Är det så konstigt? Detta är vad alla de från arbetarrörelsen som röstade på Vänsterpartiet förväntar sig av oss: Se till att ni är konstruktiva i riksdagen! Se till att ni bidrar till att göra det bättre för oss, att skapa jobb, att minska orättvisorna, att inte få ökade klassorättvisor!

Ni orkade inte, Margareta Winberg. Vi stod fast vid uppgörelserna om ett saneringsprogram på 114 miljarder kronor, men vi har sagt nej till att tillfredsställa EMU-villkoren så till den milda grad att vi måste lägga på 12 miljarder, skära ned för kommunerna, skapa ytterligare 30 000 arbetslösa, framför allt kvinnor, och sänka 75-procentsnivån och betala det med en matmomssänkning. Det var en ynklig politik. Det var inte bara vi som protesterade mot den typen av förslag. Det gjorde även en samfällid fackföreningsrörelse. Vi har inte godkänt konvergenskraven. Vi sade nej till konvergensprogrammen. Men vi sade ja till saneringsprogrammet. Läs rätt och håll reda på verkligheten!

Vi har ett 20-miljarderspaket för att skapa jobb. Det handlar om att utveckla näringslivet, skapa tillväxt och utveckla välfärdssystemet. Det finns inga enkla lösningar. Hur skall det gå med de människor som nu hotas av att utförsäkras från a-kassan?

Fru talman! Vad jag är less på dessa debatter. Förslagen ligger på bordet. Kom till skott nu och lös arbetslöshetsfrågan, Margareta Winberg!

Prot. 1996/97:21
30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

Anf. 19 BIRGER SCHLAUG (mp):

Fru talman! Alla ni som lyssnar! Jag har ställt några frågor om arbetstiden och varför man inte kan anpassa normalarbetstiden i svensk lagstiftning till verkligheten, dvs. från 40 timmar till 35 timmar. Det ger 200 000 nya jobb om man räknar försiktigt och tar hänsyn till att arbetet effektiviseras. Jag har inte fått några svar trots att 50 % av svenska folket vill sänka arbetstiden och dela på jobben, trots att majoriteten av Sveriges kvinnor vill det och trots att majoriteten av Sveriges ungdomar vill det. Jag förstår att det finns politikerförakt i det här landet.

Jag skall svara på Lars Leijonborgs fråga. Jag tror att jag har svarat på den fyra gånger under det här året. Vitsen med att byta ut 40 timmars normalarbetstid i arbetstidslagen mot 35 är att man anpassar arbetstiden till verkligheten. Sedan skall samma regelsystem gälla precis som vanligt med övertid och alla andra regelverk. Så har vi ju gjort tidigare när vi har sänkt arbetstiden. Det är ingenting märkvärdigt med det.

Jag vill också kommentera det Per Unckel sade litet grand. Den politik som Moderaterna förordar är faktiskt farlig. Den ger säkert fler jobb med ökad lönespridning osv., men den ger ett farligt samhälle. Löneklyftorna kommer att öka. Över huvud taget kommer klyftorna i samhället att öka. Då får vi också en grogrund för konflikter, främlingskap och rasism. I slutändan är faktiskt demokratin hotad. Det är en dålig väg.

Jag har talat om vikten av sänkt arbetstid, vikten av att skatteväxla, dvs. sänka skatt och avgifter på arbete och i stället höja den på energi, råvaror och miljörelaterade saker. Det ger teknikutveckling i framtidsbranscher och stimulerar en övergång till ett kretsloppssamhälle. Sänkt skatt på arbete och sänkta arbetsgivaravgifter ger också kommuner och landsting betydligt större utrymme att anställa fler människor. Vi skall ha ett mänskligt samhället och ett ekologiskt hållbart samhälle. Nyckeln är skatteväxling och att dela på jobben.

(Applåder)

Anf. 20 DAN ERICSSON (kd):

Fru talman! I mitt sista inlägg vill jag ta upp en fråga som inte har varit uppe till belysning. I finansplanen talar regeringen mycket tydligt om lönebildningens betydelse för utvecklingen av den ekonomiska politiken och möjligheten att bekämpa arbetslösheten. Regeringen säger sig vilja vänta på att parterna skall lösa detta. Det är en metod som prövats tidigare när det gäller arbetsrätten, fru talman, och inte visat sig vara någon lyckad lösning. Men vi får se hur det blir med lönebildningen.

En aspekt som är viktig i detta sammanhang är vilket föredöme regeringen är för lönebildningen. Den 2 maj beslutade riksdagen på förslag från oss kristdemokrater att strama upp regeringens verksamhet vad gäller fallskärmsavtal och lönesättningen. Så här skrev riksdagen: "För staten som arbetsgivare är det särskilt viktigt att föregå med gott exempel och att avtal om löner och andra förmåner som träffas med ledande befatt-

ningshavare hos statliga myndigheter och i statliga företag ligger på en rimlig nivå.”

Mot bakgrund av detta riksdagsuttalande skulle jag vilja ställa en fråga till arbetsmarknadsministern. Inom sitt ansvarsområde har hon godkänt en lön på 160 000 kr i månaden till AMU-gruppens nye chef. Det är samma lön på en månad som ett brett skikt av befolkningen har som årslön. Då vill jag fråga: Är detta att följa riksdagens uttalande om en rimlig lönenivå? Vilken påverkan tror arbetsmarknadsministern att denna lönesättning får för klimatet när lönebildningen skall diskuteras för övriga grupper i samhället?

Enligt regeringen är lönebildningen en central fråga för att få rätsida på den ekonomiska politiken och för att få ned arbetslösheten. Därför är ministerns svar på min fråga viktigt.

Anf. 21 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Låt mig först säga till Birger Schlaug att jag tycker att han var opportunist när han ställde sig utanför och talade om politikerförakt. Birger Schlaug är en av oss, och han har fått svar både från mig och från ytterligare någon här. Jag tycker att det var ett billigt trick.

Det låter så vackert när Dan Ericsson talar här, men verkligheten ser ju faktiskt inte riktigt lika vacker ut när ni får chansen att genomföra er politik. Vem skall ni göra det tillsammans med den här gången? När ni på högerkanten har regerat har det varit med Moderaterna, och då vet vi hur det gick med era reformer. Vi vet att ni lånade till dem. Vi vet också hur det gick med statsfinanserna då.

Sedan tog Dan Ericsson upp detta med lönen till AMU-gruppens chef. Det var ni som genomförde bolagiseringen. Det betyder att regeringen inte har makt över lönesättningen. Det är svaret på den frågan.

Vem har störst trovärdighet när det gäller att få rätsida på Sveriges problem och ordna fler jobb på litet längre sikt, Per Unkel? Ni har en historia där ni fördubblade statsskulden, tredubblade arbetslösheten och fyrdubblade budgetunderskottet. Det var det arv vi hade att ta över. Det är det som vi delvis har åtgärdat nu på två år. Jag tror att människor i Sverige är kloka. De förstår att med den politik som ni nu vill upprepa kommer vi varken att ha en bra ekonomi i det här landet eller att få ned arbetslösheten.

Det går en skiljelinje i politiken. Högerblocket – det finns flera partier i det – märker ut sig. Det handlar om skattesänkningar. Det handlar också om avregleringar. Det har vi hört här. Men stödet för den politiken finns ju inte i Sverige i dag. En kraftig majoritet stöder den offentliga sektorn, stöder sjukvården, utbildningen och äldreomsorgen i offentlig regi. Vi har kanske världens bästa land att leva i. Vi har kanske världens minsta klyftor. Vi har också världens kanske högsta skattekvot. Det skall vi inte skämmas för. Det skall vi vara stolta över och ta väl hand om.

Därför vill jag säga till er tre partier på högerkanten: Lägg undan tankarna på att radera välfärden! Tro inte att en socialdemokratisk regering ställer upp på inkomstklyftor som ett sätt att bekämpa arbetslösheten! Tro inte att vi kommer att tolerera att otrygghet och rädsla sprider sig!

Jag skulle vilja rikta en uppmaning till de partier som känner sig munnade, men som ännu inte har ställt upp på det, att ställa upp på målet att halvera den öppna arbetslösheten till år 2000. Var med i arbetet att göra Sverige till en ekologisk mönsternation, men gör det på en hållbar ekonomisk grund! Var med om att göra Sverige till ett land där kvinnor och män tar ömsesidigt ansvar och fullt ansvar för varandra, för sina barn och för det gemensamma! Var med om att säkra att Sverige har en trygg välfärd och världens bästa utbildning!

Det är stora uppgifter vi står inför. Det är uppgifter som kräver allas medverkan. Det kräver stor uppslutning och samarbete. Det kräver beslutsamhet och nytänkande. Men det är inte omöjligt.

Var med, nu när vi fått en stabil finansiell situation, om att påbörja byggandet av bron in i nästa århundrade! Sluta upp med att upprepa det gamla och misslyckade! Slut upp i arbetet med att leda Sverige in i det nya!

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 24 oktober.

3 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Anita Johansson* (s) avsagt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden

Talmannen meddelade att på grund av uppkommen vakans hade Socialdemokratiska riksdagsgruppen anmält Inger Lundberg som suppleant i EU-nämnden efter Anita Johansson.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i EU-nämnden

Inger Lundberg (s)

Prot. 1996/97:21

30 oktober

*Särskilt anordnad
debatt om åtgärder
mot arbetslösheten*

5 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förkortad motionstid

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1996/97:16 till arbetsmarknadsutskottet
1996/97:43 och 44 till skatteutskottet

Beträffande proposition 1996/97:43 Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Luxemburg och proposition 1996/97:44 Dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna hade regeringen föreslagit att riksdagen skulle besluta att motionstiden förkortades till sju dagar.

Kammaren beslöt att förkorta motionstiden för dessa propositioner till att utgå *tisdagen den 5 november*.

Motioner
1996/97:Bo14–Bo19 till bostadsutskottet

6 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 29 oktober

1996/97:45 av *Johan Lönnroth* (v) till statsministern
Politiskt tillsatta tjänster

den 30 oktober

1996/97:46 av *Rolf Gunnarsson* (m) till näringsministern
SKS lokalisering till Söderhamn

1996/97:47 av *Per-Ola Eriksson* (c) till utrikesministern
Barentsrådet

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll *tisdagen den 5 november*.

7 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmälades att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 29 oktober

1996/97:66 av *Hanna Zetterberg* (v) till miljöministern
Etanoldrivna bussar

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll *tisdagen den 5 november*.

8 § Kammaren åtskildes kl. 10.43.

Prot. 1996/97:21
30 oktober

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

GUNNAR GRENFORS

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Särskilt anordnad debatt om åtgärder mot arbetslösheten	1
Anf. 1 PER UNCKEL (m).....	1
Anf. 2 PER-OLA ERIKSSON (c)	2
Anf. 3 LARS LEIJONBORG (fp)	4
Anf. 4 HANS ANDERSSON (v)	5
Anf. 5 BIRGER SCHLAUG (mp).....	7
Anf. 6 DAN ERICSSON (kd)	9
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	10
Anf. 8 PER UNCKEL (m).....	12
Anf. 9 PER-OLA ERIKSSON (c)	13
Anf. 10 LARS LEIJONBORG (fp)	14
Anf. 11 HANS ANDERSSON (v)	15
Anf. 12 BIRGER SCHLAUG (mp).....	16
Anf. 13 DAN ERICSSON (kd)	18
Anf. 14 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	19
Anf. 15 PER UNCKEL (m) :	20
Anf. 16 PER-OLA ERIKSSON (c) :	21
Anf. 17 LARS LEIJONBORG (fp) :	21
Anf. 18 HANS ANDERSSON (v) :	22
Anf. 19 BIRGER SCHLAUG (mp).....	23
Anf. 20 DAN ERICSSON (kd)	23
Anf. 21 Arbetsmarknadsminister MARGARETA WINBERG (s).....	24
2 § Justering av protokoll	25
3 § Avsägelse	25
4 § Anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden	25
5 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förkortad motionstid.....	26
6 § Anmälan om interpellationer.....	26
7 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	26
8 § Kammarken åtskildes kl. 10.43.	27

